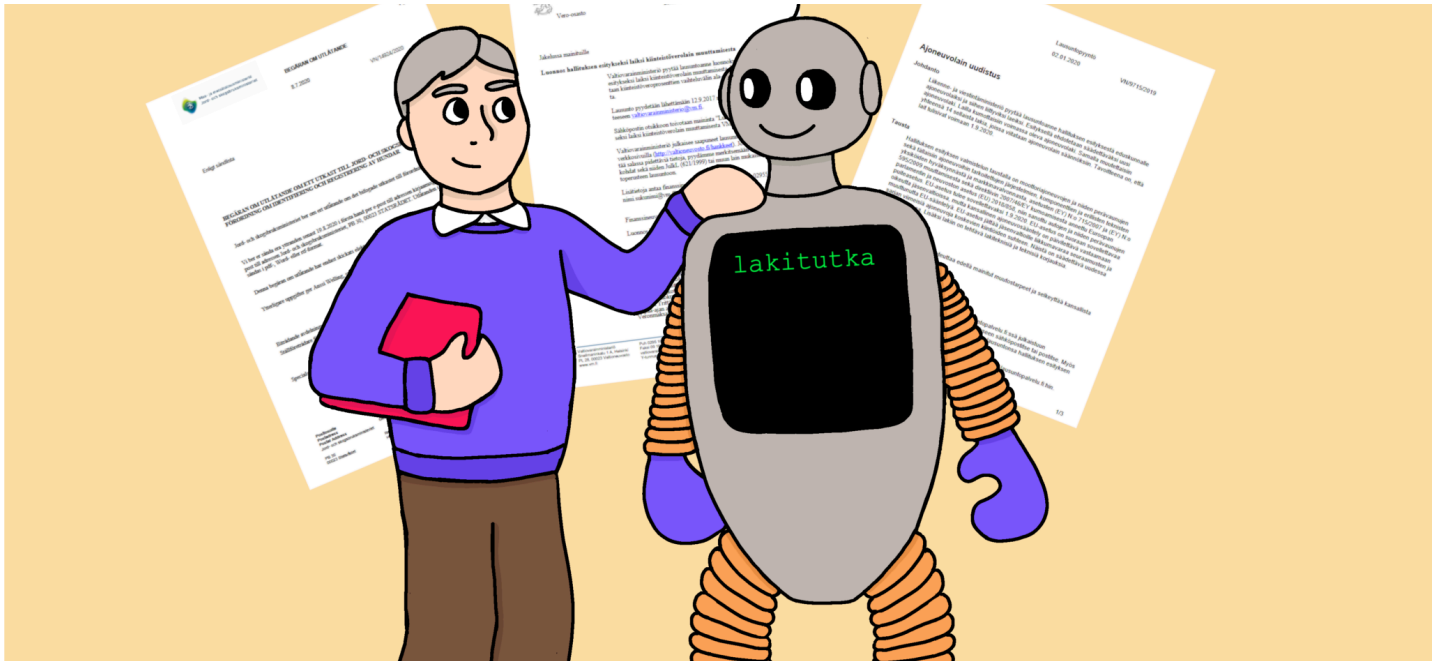

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	István Rytkönen & Marjaana Sjölund
TITLE	Keskustelubotilla laajempaa, ymmärrettävämpää ja tarkempaa kuulemista lainvalmisteluun
YEAR	2025
VERSION	Publisher's PDF
CITATION	István Rytkönen & Marjaana Sjölund, Keskustelubotilla laajempaa, ymmärrettävämpää ja tarkempaa kuulemista lainvalmisteluun. Insights 30.1.2025. Available at https://insights.utu.fi/keskustelubotilla-laajempaa-ymmarrettavampaa-ja-tarkempaa-kuulemista-lainvalmisteluun/ . Accessed 11.6.2025.

Keskustelubotilla laajempaa, ymmärrettävämpää ja tarkempaa kuulemista lainvalmisteluun

30.1.2025

Huolellinen kuuleminen on niin vaativaa, ettei sitä kannata jättää ihmisten varaan.

Legenda kertoo, että erään noin kuusimiljoonaisen kansan palvelijana erään keskikokaisen ministeriön kellarissa puurtaa erityinen virkamies. Kutsuttakoon häntä Tarmoksi. Kun Tarmolle lankeaa lainvalmistelutehtävä, hän laittaa virka-Samsunginsa puhepaketin paukkumaan: hän soittaa jokaiselle yhdistykselle ja yritykselle, joita uskoo asian kiinnostavan. Tarmo keskustelee ihmisten kanssa, kuuntelee heitä, kyselee jatkokysymyksiä ja pitää heidät ajan tasalla lakihankkeen vaiheista.

Tarmo on edelläkävijä sidosryhmiä huomioivassa lainvalmistelussa. Sidosryhmät saavat tiedon uudesta lakihankkeesta varhaisessa vaiheessa selkeällä kielellä suoraan siltä taholta, joka lakihankkeesta tietää eniten. Samalla lainvalmistelija saa tietoa ja kannanottoja sidosryhmiltä siinä vaiheessa, kun muutosten tekeminen ehdotettavaan lakitekstiin on vielä helppoa. Vaikka Tarmoista liikkuu uskottavia legendoja, heidänkään aikansa ja *tarmsansa* ei valitettavasti voi riittää jokaiseen hankkeeseen.

Avoin tiedottaminen ja laajamittainen kuuleminen haastavat lainvalmistelijaa

Valtioneuvoston periaatepäätös säädösvalmistelun kuulemisohjeesta sitouttaa lainvalmistelijoita ottamaan sidosryhmät mukaan lainvalmisteluun. Hyvän lainvalmistelun – siis myös riittävän tiedottamisen ja kuulemisen – esteinä ovat Anssi Keinäsen ja Jussi Pajuojan haastattelututkimuksen mukaan muun muassa kiire sekä lakia valmistelevan ministeriön puutteelliset resurssit. Tuskin jatkossakaan ilmestyy lainvalmistelijoille resursseja vuorovaikuttaa joka ikisen sidosryhmän kanssa.

Passiivinen tiedonjulkaisu suuren yleisön saataville ei myöskään ole vielä ratkaissut osallistumisvajetta. Tietoa uusista lakihankkeista on nykyään saatavilla helposti esimerkiksi Lakitutkan kautta. Väistämättä lainvalmisteluun liittyy kuitenkin paljon asiakirjoja, joiden lukeminen ja ymmärtäminen vaatii aikaa ja vaivaa.

Generatiivinen tekoäly tiedottaa ja kuulee yhtä aikaa

Kuka paikkaisi vajeen? Ajatellaanpa, että [Lakitutka](#) osaisi jutella luontevasti kuten tekoälysovellus ChatGPT ja toimisi luotettavasti kuin sankarivirkamies Tarmo. Tällaiselta keskustelubotti-Tarmolta voi vaikka tiedustella, vaikuttaako ehdotettu laki juuri minuun, ja pyytää tiivistelmää. Jos käyttäjä niin haluaa, Tarmo kysyy keskustelun lomassa, mitä mieltä käyttäjä on erilaisista muutoksista ja kerää tästä laajamittaista kuulemisaineistoa. Tarmo-botti kokoaa aineiston helppolukuisiksi tilastoiksi ja tiivistelmiksi – edelleen ohjelmallisesti ilman ihmistyövoimaa. Lainvalmistelijat tutustuvat dataan, joka kuvastaa esimerkiksi tuhansien lain kohdeyksilöiden mielipiteitä muutoksista. Tarmo-botti vastailee yleisökysymyksiin vaikka keskellä yötä. Tarmo-botti tenttaa sellaisiakin, joille kukaan ihminen ei keksi soittaa.

Tarmo-botti ei ole täyttä utopiaa, vaan LAWPOL-hankkeessa suuntaamme sitä kohti. Calonian tutkimuksen päivässä 2024 esittelimme rautalankamallin tekoälybotista, joka osasi keskustella yhdestä tietystä lakihankkeesta. Tarmo-bottimme kasvaa lähivuosina taaperosta supervalmistelijaksi kohinalla.

István Rytkönen & Marjaana Sjölund

Kirjoittajat toimivat projektitutkijoina LAWPOL-hankkeessa ja ideoivat valaita, videoita ja botteja kolmannen kerroksen "pallohuoneessa" yhdessä muun tiimin kanssa. Tervetuloa visiitille!

<https://lakitutka.fi>

<https://blogit.utu.fi/lakitutka>

LAWPOL-hanke on saanut Suomen Akatemialta FIRI2022: Paikalliset tutkimusinfrastruktuurit - rahoituksen vuosille 2023–2025 päätösnumeroilla 352827, 353569 ja 352828. Rahoitus on osa EU:n elpymisvälinerahoitusta (NextGenerationEU).

Lähteet:

Keinänen, Anssi – Pajuoja, Jussi, Miten tehdään hyvä laki? Tietosanoma 2022.

OpenAI, ChatGPT. <https://openai.com/chatgpt>

Säädösvalmistelun kuulemisohje. Valtioneuvosto 4.2.2016.

<https://kuulemisopas.finlex.fi/ohje/kuulemisohje/>

#keskustelubotti

#kuuleminen

#lainvalmistelu

Similar Posts

26.02.2025 Sofia Tabit

**Opiskelu muutoksessa –
Oikeustieteen opiskelijat ja**

15.01.2025 LAWPOL-team

**LAWPOL – a cutting-edge
research**

tekoäly

Juuri nyt opiskellaan helposti saavutettaviksi tulleiden tekoälysovellusten luomassa taitekohdassa. Mitä opiskelijat itse ajattelevat siitä? ChatGPT lanseerattiin marraskuussa 2022, josta lähtien se on kerännyt ennätysvauhdilla käyttäjiä, antaen samalla motivaatiopotkun kilpailevien tuotteiden kehitykselle. Keskustelu näiden tekoälysovellusten ympärillä on ollut vilkasta, kuten myös...

infrastructure bringing transparency to the legislative process

LAWPOL offers both researchers as well as non-academic users information about the legislative process as well as useful tools to for in-depth analysis. With the help of AI, one will even be able to extract meaning from the text and...

Insights

The mission of the University of Turku's faculty of law online publication is to promote the visibility of the research conducted within the faculty. The aim is to highlight the faculty's activities through various current themes. Insights is created in collaboration with the University of Turku's communications team.

Contact

insights@utu.fi

[Accessibility Statement](#)

[Privacy Notice](#)

ISSN 2984-5246